

Annáll efnahags- og peningamála 2010

Janúar

Hinn 5. janúar neitaði forseti Íslands að undirrita lög um breytingar á heimild fjármálaráðherra til að veita ríkisábyrgð á lántökum Tryggingarsjóðs innstæðueigenda og fjárfesta vegna innstæðna á Icesave-reikningum. Með því vísaði forseti málinu í þjóðaratkvæðagreiðslu. Þremur dögum seinna samþykkti Alþingi lög um að atkvæðagreiðslan skyldi fara fram hið fyrsta og ekki seinna en 6. mars.

Hinn 5. janúar birti matsfyrirtækið Standard og Poor's tilkynningu um óbreytt lánshæfismat, en taldi hættu á einangrun á lánsfjármörkuðum og harkalegum þrýstingi erlendis frá vegna Icesave-málsins.

Hinn 5. janúar greindi matsfyrirtækið Fitch Ratings frá lækun lánshæfismats Íslands í innlendum og erlendum gjaldmiðli. Langtímaeinkunnir Íslands í erlendum og innlendum gjaldmiðli eru nú BB+ og BBB+ og skammtímaeinkunn í erlendum gjaldmiðli er B. Landseinkunn lækkar úr BBB- í BB+.

Hinn 6. janúar birti matsfyrirtækið Moody's tilkynningu þar sem sagði að lánshæfiseinkunn ríkissjóðs yrði að svo stöddu óbreytt, þrátt fyrir synjun forseta Íslands á Icesave-ábyrgðarlögum. Talin var hætta á óróleika í innlendum stjórnámálum og þrýstingi frá útlöndum vegna Icesave-málsins. Hvort sem væri gæti spillt lánshæfismati Íslands.

Hinn 7. janúar veitti fjármálaeftirlitið ISB Holding ehf. leyfi til að fara með virkan eignarhlut í Íslandsbanka fyrir hönd Glitnis banka hf. Leyfið var veitt í kjölfar samnings Glitnis og íslenska fjármálaráðuneytisins, hinn 13. september 2009, þess efnis að Glitnir gæti eignast 95% hlut í Íslandsbanka að uppfylltum ákveðnum skilyrðum.

Hinn 8. janúar tilkynnti japanska matsfyrirtækið R&I Rating að lánshæfiseinkunn ríkissjóðs yrði áfram undir eftirliti vegna hugsanlegrar lækkunar. Matsfyrirtækið staðfesti fyrri einkunn ríkissjóðs hjá fyrirtækinu, BBB-.

Hinn 11. janúar veitti fjármálaeftirlitið Kaupskilum ehf. leyfi til að fara með virkan eignarhlut í Arion banka hf. fyrir hönd Kaupþings banka hf. Leyfið var veitt í kjölfar samnings Kaupþings og íslenska fjármálaráðuneytisins, hinn 3. september 2009, þess efnis að Kaupþing gæti eignast 87% hlut í Arion banka að uppfylltum ákveðnum skilyrðum.

Hinn 22. janúar veitti fjármálaeftirlitið Landskilum ehf. leyfi til að fara með virkan eignarhlut í NBI hf. fyrir hönd Landsbanka Íslands hf. Leyfið var veitt í kjölfar samnings Landsbanka Íslands hf. og íslenska fjármálaráðuneytisins, 15. desember 2009, m.a. þess efnis að Landsbanki Íslands hf. gæti eignast 18,7% hlut í NBI hf. að uppfylltum ákveðnum skilyrðum.

Hinn 27. janúar ákvað peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands að lækka vexti bankans um 0,5 prósentur. Vextir á viðskiptareikningum innlánsstofnana lækkuðu í 8,0%, hámarksvextir á 28 daga innstæðubréfum í 9,25%, vextir á lánum gegn veði til sjö daga í 9,5% og daglánavextir í 11,0%.

Hinn 29. janúar heimilaði sjávarútvegsráðherra veiðar á 130.000 tonnum af loðnu á vetrarvertíð. Koma 97.100 tonn í hlut íslenskra skipa.

Febrúar

Hinn 1. febrúar tilkynnti matsfyrirtækið Standard and Poor's óbreytta lánshæfiseinkunn ríkissjóðs, en að matið yrði áfram á athugunarlista vegna óvissu um erlenda lánsfjármögnun, afnám gjaldeyrishafta og stöðuna í Icesave-málinu.

Hinn 8. febrúar skipaði ráðherra samgöngu- og sveitarstjórnarmála fjárhaldsstjórn fyrir Álfanes að tillögu eftirlitsnefndar með fjármálum sveitarfélaga.

Hinn 17. febrúar var tilkynnt að fjármálaeftirlitið hefði sett á stofn þriggja manna ráðgjafarnefnd um mat á hæfi stjórnarmanna í eftirlitsskyldum fjármálafyrirtækjum.

Hinn 24. febrúar gaf framkvæmdastjórn Evrópusambandsins út álit um aðildarumsókn Íslands að ESB. Niðurstaða hennar var að Ísland fullnægði öllum skilyrðum sem umsóknarríki og var lagt til að hafnar yrðu aðildarviðræður við Ísland.

Hinn 25. febrúar samþykkti Alþingi breytingu (389. mál á 138. þingi) á lögum um nauðungarsölu þannig að fram til 1. ágúst 2010 geti skuldari samkvæmt umsókn fengið frestun á sölu eigin íbúðarhúsnæðis um allt að þrjú mánuði. Breytingin gekk í gildi samdægurs. Áður var í lögum ákvæði um frestun á nauðungarsölu íbúðarhúsnæðis fram yfir 28. febrúar.

Hinn 26. febrúar lýsti matsfyrirtækið Moody's áhyggjum af þeim þrýstingi sem þráteflið í Icesave-málinu setti til lækkunar á Baa3 lánsþæfiseinkunn Íslands. Engar breytingar voru tilkynntar á lánsþæfismati.

Mars

Hinn 4. mars samþykkti Alþingi breytingar á hlutafélagalögum (71. mál á 138. þingi). Með breytingunni er hlutverk stjórnarformanna takmarkað þannig að staða starfandi stjórnarformanna má heita úr sögunni. Þá eru fest í lög afdráttarlaus ákvæði um kynjajöfnuð í félagsstjórnunum.

Hinn 4. mars staðfesti Fjármálaeftirlitið sameiginlegar reglur fjármálafyrirtækja um fjárhagslega endurskipulagningu fyrirtækja, eins og því var falið með lögum nr. 107/2009, um aðgerðir í þágu einstaklinga, heimila og fyrirtækja vegna banka- og gjaldeyrishrunsins.

Hinn 5. mars tilkynnti fjármálaeftirlitið að gengið hefði verið frá upplýsingaskiptasamningum við Fjármálaeftirlitið á Bresku Jómfrúareyjum og Verðbréfaeftirlit Alberta-fylkis í Kanada.

Hinn 6. mars fór fram þjóðaratkvæðagreiðsla um heimild til ríkisábyrgðar vegna Icesave-reikninganna. Var ábyrgðarheimildinni hafnað með um 98% gilda atkvæða. Gengu því eldri lög um ábyrgðarheimild með fyrirvörum, nr. 136/2009, aftur í gildi.

Hinn 10. mars veitti Fjármálaeftirlitið Arev verðbréfafyrirtæki hf. auknar starfsheimildir sem verðbréfafyrirtæki og var starfsleyfi félagsins endurútféð með tilliti til þess.

Hinn 17. mars ákvað peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands að lækka vexti bankans um 0,5 prósentur. Vextir á viðskiptareikningum innlánsstofnana lækkuðu í 7,5%, hámarksvextir á 28 daga innstæðubréfum í 8,75%, vextir á lánum gegn veði til sjö daga í 9,0% og daglánvextir í 10,5%.

Hinn 22. mars samþykkti Alþingi (483. mál á 138. þingi) lög sem banna verkfall flugvirkja, sem hófst á miðnætti kvöldið áður. Gildistími kjarasamnings sem rann út 31. október 2009 var framlengdur út nóvember 2010.

Hinn 23. mars úrskurðaði nefnd um erlenda fjárfestingu að ekki væri ástæða til að gera athugasemdir við fjárfestingu Magma Energy Sweden AB í HS Orku hf. Úrskurður nefndarinnar telst endanlegur.

Hinn 25. mars samþykkti Alþingi breytingu (386. mál á 138. þingi) á lögum um tekjuskatt, sem heimilar ríkisskattstjóra að krefjast kyrrsetningar eigna hjá aðilum sem grunaðir eru um stórfelld brot á framtalsreglum eða ef talin er veruleg hætt á að stórfelld vanhöld verði á skattskilum.

Hinn 29. mars veitti Fjármálaeftirlitið Arctica Finance hf. starfsleyfi sem verðbréfafyrirtæki, samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki. Samhliða fékk Arctica Eignarhaldsfélag ehf. heimild til að eiga og fara með yfir 50% eignarhlut í Arctica Finance.

Hinn 30. mars staðfesti matsfyrirtækið Standard & Poor's lánsþæfiseinkunnir Ríkissjóðs Íslands fyrir erlendar langtíma- og skammtímaskuldbindingar BBB-/A-3. Lánsþæfiseinkunnir fyrir innlendar langtíma- og skammtímaskuldbindingar voru lækkaðar í BBB/A-3 úr BBB+/A-2. Lánsþæfiseinkunnirnar voru teknar af gátlista, þar sem þær hafa verið með neikvæðum horfum frá 5. janúar 2010. Horfur eru áfram neikvæðar.

Apríl

Hinn 12. apríl kom út skýrsla rannsóknarnefndar Alþingis um aðdraganda og orsök falls íslensku bankanna árið 2008. Skýrslan var birt í prentuðu formi og á vef Alþingis.

Hinn 13. apríl veitti Fjármálaeftirlitið Alfa verðbréfum hf. starfsleyfi sem verðbréfafyrirtæki, samkvæmt 5. tl. 1. mgr. 4. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki.

Hinn 14. apríl hófst eldgos í Eyjafjallajökli eftir að minna gos hafði staðið frá 20. mars á Fimmvörðuhálsi norðan við jökulinn. Gosið í jöklinum olli miklum truflunum á flugi innanlands og í Evrópu og dró verulega úr ferðamannastraumi til Íslands fram eftir sumri. Um miðjan maí var eldgosinu að mestu lokið.

Hinn 16. apríl samþykkti framkvæmdastjórn Alþjóðagjaldeyrissjóðsins aðra endurskoðun efnahagsáætlunar íslenskra stjórnvalda. Að ósk íslenskra stjórnvalda var samþykkt að framlengja lánaþyrirgreiðslu sjóðsins um þrjá mánuði, til loka ágúst 2011, vegna þeirra tafa sem höfðu orðið á endurskoðun áætlunarinnar. Með samþykkt framkvæmdastjórnarinnar varð þriðji áfangi lánaþyrirgreiðslunnar til reiðu, að upphæð 105 milljónir SDR. Sú upphæð er jafnvirði 160 milljóna Bandaríkjadala eða um 20 ma.kr. Einnig varð heimil lánaþyrirgreiðsla frá Norðurlöndunum og Póllandi að fjárhæð um 85 ma.kr.

Hinn 22. apríl fóru stjórnir Byrs Sparisjóðs og Sparisjóðsins í Keflavík fram á að Fjármálaeftirlitið tæki yfir starfsemi sparisjóðanna í kjölfar þess að samningaviðræðum við kröfuhafa þeirra lauk án árangurs. Í ákvörðunum Fjármálaeftirlitsins um ráðstöfun eigna og skulda sparisjóðanna kemur fram að eignir og innlán Byrs Sparisjóðs hafi verið fluttar til nýs viðskiptabanka, Byrs hf., og eignir og innlán Sparisjóðsins í Keflavík hafi verið fluttar til nýs sparisjóðs, SpKef Sparisjóðs. Bæði fjármálaþyrirtækin eru að fullu í eigu ríkisins.

Hinn 23. apríl samþykkti Alþingi lög nr. 31/2010 um breytingar á lögum um gjaldþrotaskipti sem fólust í því að frestir til að rifta ráðstöfunum þrotamanna skyldu miðast við fjögur ár fyrir frestdag til að tryggja að hægt verði að ganga frá þeim málum sem upp koma í kjölfar bankahrunsins án þess að hætta sé á að hagsmunir spillist vegna álags og tímaskorts.

Hinn 23. apríl breytti matsþyrirtækið Moody's horfum á lánshæfismati Ríkissjóðs Íslands úr neikvæðum í stöðugar. Einkunn Íslands var eftir sem áður Baa3 á innlendum og erlendum langtímaskuldbindingum og P-3 á skammtímaskuldbindingum. Breytingin átti rætur sínar að rekja til bættrar erlendra lausafjárstöðu ríkissjóðs í kjölfar annarrar endurskoðunar efnahagsáætlunar íslenskra stjórnvalda og Alþjóðagjaldeyrissjóðsins.

Hinn 23. apríl veitti Fjármálaeftirlitið KEA svf. heimild til að fara með virkan eignarhlut í Sparisjóði Höfðhverfinga.

Hinn 30. apríl gerði Seðlabanki Íslands breytingar á reglum um gjaldeyrismál. Reglurnar voru gerðar skýrari, hámarksfjárhæð heimildar til kaupa á erlendum gjaldeyri vegna ferðalaga var lækkuð og breyting gerð á sérstökum undanþágum til að taka af allan vafa um ólögsmæti aflandsviðskipta.

Maí

Hinn 5. maí ákvað peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands að lækka vexti bankans um 0,5 prósentur. Vextir á viðskiptareikningum innlánsstofnana lækkuðu í 7,0%, hámarksvextir á 28 daga innstæðubréfum í 8,25%, vextir á lánum gegn veði til sjö daga í 8,5% og daglánavextir í 10,0%.

Hinn 19. maí undirrituðu Seðlabanki Íslands (SÍ), Seðlabanki Lúxemborgar (BCL) og skiptastjóri Landsbankans í Lúxemborg samkomulag um kaup SÍ á 98% útistandandi skuldabréfa Avens B.V. Skuldabréfin voru í eigu Landsbankans í Lúxemborg en veðsett BCL í tengslum við lausafjárþyrirgreiðslu á árinu 2008. Fékk SÍ full yfirráð yfir eignum Avens, sem var stærsti einstaki eigandi krónueigna utan Íslands með um 120 ma.kr. eða um fjórðung allra krónueigna erlendra aðila á þeim tíma sem viðskiptin voru gerð.

Hinn 26. maí sendi eftirlitsstofnun EFTA (ESA) frá sér formlega athugasemd (e. letter of formal notice) þar sem fram kemur það álit stofnunarinnar að íslenskum stjórnvöldum hafi borið skylda til þess að setja upp innstæðutryggingar sem tryggi innstæður að því lágmarki sem tilskipun um innlánaþyrirgreiðingakerfi nr. 94/19/EB kveður á um, eða rúmlega 20.000 evrur.

Hinn 28. maí samdi Seðlabanki Íslands fyrir hönd Ríkissjóðs Íslands um kaup á rösklega 2% hlut af útgefnum evruskuldbréfum Avens B.V. Með viðskiptunum varð ríkissjóður eigandi að öllum útgefnum skuldabréfum félagsins í evrum, en áður hafði hann tryggt sér 98% af útistandandi skuldabréfum félagsins, við undirskrift samnings í Lúxemborg 19. maí.

Hinn 30. maí seldi ríkissjóður 26 lífeyrissjóðum íbúðabréf að nafnverði 90 ma.kr. sem ríkissjóður hafði eignast við hrunið og með kaupum frá Seðlabankanum í Lúxemborg. Lífeyrissjóðirnir keyptu bréfin miðað við 7,2% ávöxtun og fjármögnuðu kaupin með sölu á erlendum eignum. Við sölna lækkaði hrein skuld ríkisins í erlendri mynt sem hafði aukist vegna fjármögnunar áðurnefndra samninga í Lúxemborg. Jafnframt jókst gjaldeyrisforði Seðlabankans um 82 ma.kr.

Júní

Hinn 1. júní samþykkti Alþingi lög nr. 49/2010 um breytingu á lögum um stimpilgjald og lögum um aukatekjur ríkissjóðs þar sem tímabundið er heimilud undanþága frá greiðslu stimpilgjalds við endurfjármögnun bílalána auk þess sem rýmkuð var undanþága frá greiðslu þinglýsingargjalda vegna endurfjármögnunar fasteignaveðskuldabréfa og bílalána einstaklinga.

Hinn 9. júní var undirritaður tvíhliða gjaldmiðlaskiptasamningur milli Seðlabanka Kína og Seðlabanka Íslands. Fjárhæð samningsins er 66 ma.kr. eða 3,5 milljarðar kínverskra júan. Samningurinn gildir í þrjú ár og er hægt að framlengja hann að gefnu samþykki beggja aðila.

Hinn 9. júní var aðildarumsókn Fjármálaeftirlitsins að Alþjóðasambandi verðbréfaeftirlita (IOSCO) samþykkt. Með aðildinni getur Fjármálaeftirlitið skipst á upplýsingum um verðbréfavíðskipti við flestar þjóðir heims innan ramma gildandi laga.

Hinn 10. júní samþykkti Alþingi lög nr. 60/2010 um breytingu á lögum um gjaldþrotaskipti sem miða að því að bæta réttarstöðu skuldara, m.a. svo að þeir geti dvalið áfram í íbúðarhúsnæði um nokkurn tíma við gjaldþrotaskipti eða eftir nauðungarsölu. Einnig var bætt við ákvæðum um að ef eign er seld nauðungarsölu á eðlilegu markaðsverði, reiknist mismunur skuldaránnum til góða.

Hinn 10. júní samþykkti Alþingi lög nr. 70/2010 um breytingar á atvinnuleysistryggingum og húsaleigubótum þar sem m.a. réttur til hlutfallslegra bóta á móti skertu starfshlutfalli framlengist til loka ársins 2010, tekjur úr séreignarsjóðum skerði ekki atvinnuleysisbætur (afturvirkir frá 1. mars 2009) og að við framkvæmd laganna skuli tekið tillit til alþjóðlegra skuldbindinga. Breyting á lögum um húsaleigubætur felur í sér að tekjur úr séreignarlífeyrissjóði skerði ekki bætur.

Hinn 10. júní tóku ný lög um váttryggingastarfsemi gildi, nr. 56/2010, og leystu af hólmi eldri lög nr. 60/1994. Lögin gilda um frumtryggingastarfsemi á sviði skaðatrygginga og persónutrygginga auk hvers konar endurtrygginga en eftirlit með þeim er sem fyrr í höndum Fjármálaeftirlitsins.

Hinn 11. júní samþykkti Alþingi lög nr. 67/2010 um heimild fjármálfyrirtækis til að veita veðréttindi í tengslum við uppgjör vegna ráðstöfunar Fjármálaeftirlitsins á eignum og skuldum vegna sérstakra aðstæðna á fjármálamarkaði. Var það gert til að auðvelda uppgjör milli gömlu og nýju bankanna.

Hinn 12. júní samþykkti Alþingi lög nr. 75/2010 um breytingu á lögum um fjármálfyrirtæki. Breytingarnar fela í sér hertar reglur og aukið eftirlit og má þar m.a. nefna auknar eftirlitsheimildir Fjármálaeftirlitsins, skyldu til þess að halda sérstaka skrá um stærri lántakendur, þrengri og skýrari skilyrði fyrir því að fjármálfyrirtæki eigi eigin hluti, bann við lánveitingum með veði í eigin hlutabréfum eða stofnfjárbréfum, þröngar skorður við lánveitingum til tiltekinna aðila sem tengdir eru fyrirtækinu, þrengri reglur um stórar áhættuskuldbindingar og reglur um hvernig megi standa að hvatakerfum, kaupaukakerfum og starfslokasamningum.

Hinn 14. júní samþykkti Alþingi lög nr. 78/2010 um breytingu á lögum um gjaldeyrisráðgjafi og tollalögum, þar sem Seðlabanka Íslands var alfarið falin meðferð rannsóknar og álagning sekta í tengslum við eftirlit með lögum og reglum um gjaldeyrisráðgjafi.

Hinn 15. júní samþykkti Alþingi lög nr. 95/2010 um breytingar á lögum um aðför og lögum um gjaldþrotaskipti o.fl. þar sem meðal annars nauðasamningur er gerður að virkara úrræði fyrir skuldara og skilyrði eru rýmkuð fyrir því að knýja fram árangurslaust fjárnám og gjaldþrotaskipti.

Hinn 15. júní samþykkti Alþingi lög nr. 99/2010 um ívilnanir vegna nýfjárfestingar á Íslandi en markmið þeirra laga er að örva og efla fjárfestingu í atvinnurekstri á Íslandi, með því að tilgreina með gegnsæjum hætti í lögum hvaða heimildir stjórnvöld og sveitarfélög hafa til að veita skilgreindar ívilnanir til fjárfestingarverkefna, svo að horfið verði frá því fyrirkomulagi sem tíðkast hefur að gera sértæka fjárfestingarsamninga vegna einstakra verkefna á grundvelli sérstakra heimildarlaga frá Alþingi.

Hinn 16. júní samþykkti Alþingi lög nr. 92/2010 um breytingu á lögum um tekjuskatt og ívilnun vegna endurbóta og viðhalds. Við álagningu 2011 og 2012 má draga frá tekjum 50% af þeirri fjárhæð sem greidd er vegna vinnu án virðisaukaskatts sem unnin er á árunum 2010 og 2011, að hámarki 200.000 kr. hjá einstaklingi og 300.000 kr. hjá hjónum og samsköttuðum, vegna viðhalds og endurbóta á íbúðar- og frístundahúsnæði til eigin nota.

Hinn 16. júní gengu dómur í Hæstarétti Íslands í svokölluðum gengistryggingarmálum, þar sem tekist var á um lögmati sk. gengistryggðs bílasamnings. Niðurstaða Hæstaréttar var sú að umræddur samningur væri í raun láns-samningur, en ekki bílasamningur, og að lánið sem um ræddi væri lán í íslenskum krónum en ekki erlendri mynt, en einnig að það væri andstætt ákvæðum vaxtalaga að gengistryggja höfuðstól lánsins. Dómurinn var fordæmisgefandi varðandi túlkun sk. gengistryggðra bílasamninga, en þó var þeirri spurningu enn ósvarað hvernig fara ætti með uppgjör þeirra að teknu tilliti til vaxta.

Hinn 22. júní leysti Ríkissjóður Íslands til sín skuldabréf í evrum með gjalddaga 2011 og 2012 í kjölfar opins útboðs. Kaupin námu alls 160 milljónum evra af fyrra bréfinu og 32 milljónum evra af því síðara, að nafnvirði. Einnig var ákveðið að draga á tvíhliða lán sem samið var um við Danmörku, Finnland, Noreg, Pólland og Svíþjóð í tengslum við efnahagsáætlun íslenskra stjórnvalda og Alþjóðagjaldeyrissjóðsins. Heildarfjárhæðin nemur jafnvirði 639 milljóna evra og bætist við gjaldeyrisforða Seðlabanka Íslands.

Hinn 23. júní ákvað peningastefnunefnd Seðlabankans að lækka vexti bankans um 0,5 prósentur. Vextir á viðskipta-reikningum innlánsstofnana lækkuðu í 6,5%, hámarksvextir á 28 daga innstæðubréfum í 7,75%, vextir á lánum gegn veði til sjö daga í 8,0% og daglánavextir í 9,5%.

Hinn 24. júní samþykkti Alþingi lög nr. 100/2010 um stofnun sérstaks embættis umboðsmanns skuldara, sem hefur það hlutverk að veita einstaklingum endurgjaldslausu aðstoð við að öðlast heildarsýn á fjármál sín, og leita leiða til úrlausnar þeim. Umboðsmanni skuldara er ætlað að hafa milligöngu um samskipti og samninga við lánardrottna, fara með framkvæmd greiðsluáðlögunar, taka við erindum skuldara, gæta hagsmuna þeirra og bregðast við ef gengið er á réttindi þeirra. Einnig á hann að veita alhliða ráðgjöf og fræðslu um fjármál heimilanna.

Hinn 24. júní samþykkti Alþingi lög nr. 101/2010 um greiðsluáðlögun einstaklinga, en markmið þeirra laga er að gera einstaklingum í verulegum greiðsluferfiðleikum kleift að endurskipuleggja fjármál sín og koma á jafnvægi milli skulda og greiðslugetu þannig að raunhæft sé að skuldari geti staðið við skuldbindingar sínar um fyrirsjáanlega framtíð.

Hinn 24. júní samþykkti Alþingi lög nr. 102/2010 um breytingu á lögum um tímabundna greiðsluáðlögun fasteigna-veðkrafna á íbúðarhúsnæði, þar sem úrræði laga um tímabundna greiðsluáðlögun fasteignaveðkrafna á íbúðarhúsnæði eru fest í sessi, þannig að ekki verði lengur um tímabundið úrræði að ræða.

Hinn 24. júní samþykkti Alþingi lög nr. 103/2010 um tímabundið úrræði einstaklinga sem eiga tvær fasteignir til heimilisnota, en samkvæmt lögnum getur einstaklingur sem greiðir fasteignaveðkröfur af tveimur fasteignum, vegna kaupa á fasteign sem ætluð var til að halda heimili í, óskað eftir því að ráðstafa annarri eigninni til veðhafa. Löggin gilda frá 1. ágúst 2010 til ársloka 2011.

Hinn 24. júní samþykkti Alþingi lög nr. 104/2010 um tímabundna breytingu á lögum um tekjuskatt, varðandi skatta-lega meðferð á eftirgjöf skulda, bæði varðandi lögaðila og aðila í sjálfstæðum atvinnurekstri og svo einstaklinga, vegna þess óvenjulega ástands sem uppi er, svo að tímabundið verði, að uppfylltum tilteknum skilyrðum, heimilt að telja einungis ákveðið hlutfall þeirrar fjárhæðar sem gefin er eftir til skattskyldra tekna.

Hinn 30. júní sendu Seðlabanki Íslands og Fjármálaeftirlitið fjármálaafyrirtækjum tilmæli í tilefni af dómum Hæstaréttar Íslands í sk. gengistryggingarmálum. Var það gert á grundvelli þeirrar óvissu sem skapast hafði á meðan ekki hefði

verið skorið úr um umfang og lánakjör þeirra samninga sem dómarnir næðu yfir. Var óvissan talin grafa undan festu í viðskiptum á fjármálamarkaði og fjármálastöðugleika í heild. Með tilmælunum var því m.a. beint til fjármálaþyrir-tækjanna að miða við þá vexti sem Seðlabanki Íslands ákveður með hliðsjón af lægstu vöxtum á nýjum almennum óverðtryggðum eða verðtryggðum útlánunum í stað erlends vaxtaviðmiðs.

Júlí

Hinn 6. júlí undirrituðu forsætisráðherra, fjármálaráðherra, efnahags- og viðskiptaráðherra, seðlabankastjóri og forstjóri Fjármálaeftirlitsins samkomulag um skipun nefndar um fjármálastöðugleika. Að grunni til byggjast samkomulagið og starf nefndarinnar á fyrra samkomulagi ráðuneytanna og stofnananna frá árinu 2006 um samráð varðandi fjármálastöðugleika og viðbúnað. Í nefndinni sitja fulltrúar efnahags- og viðskiptaráðuneytis, forsætisráðuneytis, fjármálaráðuneytis, Fjármálaeftirlits og Seðlabanka Íslands. Fulltrúi efnahags- og viðskiptaráðuneytis er formaður nefndarinnar og stýrir starfi hennar.

Hinn 7. júlí kynnti ríkisstjórnin áttak til að auka atvinnu. Endurgreiðsla virðisaukaskatts vegna vinnu við íbúðar- og sumarhús yrði hækkuð úr 60% í 100%. Einstaklingum yrði veittur frádráttur allt að 200 þ.kr. og hjónum allt að 300 þ.kr. frá tekjuskattsstofni vegna viðhalds.

Hinn 7. júlí sendi umboðsmaður Alþingis samhljóða fyrirspurnarbréf til bæði Seðlabanka Íslands og Fjármálaeftirlitsins, í tilefni útgáfu þeirra síðarnefndu á tilmælum þann 30. júní í kjölfar dóma Hæstaréttar Íslands í sk. gengistryggingarmálum. Voru í bréfinu settar fram ítarlegar spurningar í nokkrum liðum og gefinn frestur til 16. júlí til svara. Eftir að hafa fengið frestinn framlengdan um viku svaraði Seðlabanki Íslands umboðsmanni hinn 23. júlí, og Fjármálaeftirlitið svaraði fyrir sitt leyti sama dag.

Hinn 12. júlí var birt skýrsla sérfræðinga Alþjóðagjaldeyrissjóðsins um breytingar á skattkerfinu. Skýrslan var unnin fyrir fjármálaráðuneytið, sem vildi fá leiðbeiningar um hugsanlegar endurbætur m.t.t. hagvaxtar og hagkvæmni, auk þess sem mæta þyrfti aukinni tekjuþörf sem næmi 1-2% af VLF til meðallangs tíma. Í skýrslunni eru settar fram tillögur um tekjuaukningu. Þær byggjast að mestu á tekjuöflun með tekjuskatti einstaklinga og virðisaukaskatti, en þó einnig á hækkan tekjuskatts fyrirtækja, fjármagnstekjuskatts og skatta á eldsneyti.

Hinn 13. júlí varð Fjármálaeftirlitið við beiðni Avant hf. um að skipa félaginu bráðabirgðastjórn á grundvelli 100. gr. a. laga nr. 161/2002 um fjármálaþyrirtæki, sbr. 4. gr. laga nr. 44/2009.

Hinn 16. júlí var tilkynnt um heildaraflamark fisktegunda á fiskveiðiarinu sem byrjaði 1. september 2010. Leyfilegur þorskaflí var aukinn um 10 þúsund tonn í samræmi við ráðgjöf, en ýsu- og ufsaheimildir dregnar saman, þó minna en ráðlagt var. Veiði á úthafsækju var gefin frjáls.

Hinn 30. júlí breytti matsþyrirtækið Moody's horfum á lánshæfiseinkunn ríkissjóðs fyrir erlendar og innlendar skuldbindingar úr stöðugum í neikvæðar. Matinu var breytt í kjölfar niðurstöðu Hæstaréttar um ólögmæti gengistryggðra bílálána.

Ágúst

Hinn 16. ágúst samþykkti Fjármálaeftirlitið umsókn Eignasafns Seðlabanka Íslands (ESÍ ehf.) um heimild félagsins til að fara með virkan eignarhlut í Sjóvá-Almennum tryggingum hf. Eignasafn Seðlabanka Íslands er að fullu í eigu Seðlabanka Íslands. Aðrir hluthafar Sjóvár-Almennra trygginga hf. eru Íslandsbanki hf. með 9,3% hlutfjár og SAT eignarhaldsfélag hf. með 17,67% hlutfjár.

Hinn 17. ágúst gekk í gildi samkomulag um samvinnu Norðurlandanna og Eystrasaltsríkja yfir landamæri til að tryggja fjármálastöðugleika og samhæfa viðbrögð við fjármálaáfalli sem snertir fleiri en eitt ríki. Samkomulagið er ekki lagalega bindandi en á grundvelli þess verður unnt að efla samvinnu og samhæfa viðbrögð, meðal annars með betri upplýsingagjöf milli stofnana.

Hinn 18. ágúst ákvað peningastefnunefnd Seðlabankans að lækka vexti bankans um 1 prósentu. Vextir á viðskiptareikningum innlánsstofnana lækkuðu í 5,5%, hámarksvextir á 28 daga innstæðubréfum í 6,75%, vextir á lánum gegn veði til sjö daga í 7,0% og daglánavextir í 8,5%.

Hinn 31. ágúst hóf Seðlabankinn að kaupa gjaldeyri af viðskiptavökum á millibankamarkaði með gjaldeyri. Tilgangur kaupanna var að auka þann hluta gjaldeyrisforða Seðlabankans sem ekki er fenginn að láni. Seðlabankinn ákvað að kaupa 500 þúsund evrur af hverjum viðskiptavaka einu sinni í viku, á þriðjudögum.

Hinn 31. ágúst afturkallaði Fjármálaeftirlitið starfsleyfi SPRON Verðbréfa og Rekstrarfélags SPRON hf. en í báðum tilvikum höfðu fyrirtækin afsalað sér leyfi sínu.

September

Hinn 14. september sendi Fjármálaeftirlitið dreifibréf til lánastofnana um meðferð rekstrar-, einka- og fjármögnunarleigusamninga. Í dreifibréfinu var eftirfarandi beint til lánastofnana: „Á meðan ekki hefur endanlega verið skorið úr um hvort rekstrar-, einka- og fjármögnunarleigusamningar falli undir gildissvið VI. kafla vaxtalaga og hvort þeir innihaldi óskuldbindandi gengistryggingarákvæði, skal meðferð slíkra eignaleigusamninga vera með sama hætti og umræddra kaupleigusamninga viðkomandi lánastofnana. Með öðrum orðum, að meðferð þeirra verði í samræmi við tilmæli Fjármálaeftirlitsins og Seðlabanka Íslands frá 30. júní sl.“

Hinn 16. september gekk dómur í Hæstarétti Íslands þar sem tekist var á um meðferð eftirstöðva af sk. gengistryggingum bílasamningi sem féll undir fordæmi dómanna frá 16. júní. Niðurstaða Hæstaréttar var sú að við útreikning eftirstöðva yrði ekki miðað við umsamda vexti af erlendum gjaldmiðlum, þar eð forsendur fyrir því hefðu brostið með því að gengistryggingarþáttur slíkra samninga hefði verið dæmdur ólöglegur. Þess í stað ætti að miða við lægstu auglýsta vexti Seðlabanka Íslands af nýjum óverðtrygðum útlánnum. Dómurinn var fordæmisgefandi varðandi meðferð eftirstöðva sk. gengistrygginga bílasamninga.

Hinn 17. september var birt skýrsla sérstakrar nefndar forsætisráðherra, þar sem lýst var því álit að engir augljósir lagalegir annmarkar væru á samningum um kaup Magma Energy Sweden á hlutum í HS orku. Aðrir tækir kostir á lagatúlkun um samband kaupandans við móðurfélag sitt gætu þó leitt til annarrar niðurstöðu.

Hinn 19. september seldi Seðlabankinn 99,89% hlut sinn í danska bankanum FIH, sem Seðlabankinn tók að veði fyrir þrautavaráláni til Kaupþings í október 2008 að upphæð 500 milljónir evra. Söluverðið er samtals 5 milljarðar danskra króna (sem nemur 103 ma.kr. eða 670 milljónum evra). Kaupin eru tengd afkomu FIH til ársins 2014.

Hinn 20. september gaf matsfyrirtækið Moody's út álit í kjölfar dóms Hæstaréttar hinn 16. september um gengisbundin lán. Taldi matsfyrirtækið dóminn draga úr óvissu en ekki hafa áhrif á láns hæfismat Ríkissjóðs Íslands.

Hinn 20. september veitti Fjármálaeftirlitið ALM Fjármálaráðgjöf hf. starfsleyfi sem verðbréfafyrirtæki, skv. 5. tl. 1. mgr. 4. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki.

Hinn 21. september veitti Fjármálaeftirlitið Annex ehf. heimild til að fara með virkan eignarhlut allt að 50 prósentum í ARM Verðbréfum hf., sbr. VI. kafla laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki.

Hinn 22. september ákvað peningastefnufnd Seðlabankans að lækka vexti um 0,75 prósentur. Vextir á viðskiptareikningum innlánsstofnana lækkuðu í 4,75%, hámarksvextir á 28 daga innstæðubréfum í 6,0%, vextir á lánnum gegn veði til sjö daga í 6,25% og daglánavextir í 7,75%.

Hinn 23. september veitti Fjármálaeftirlitið Virðingu hf. auknar starfsheimildir sem verðbréfafyrirtæki og var starfsleyfi félagsins endurútféð með tilliti til þess.

Hinn 29. september samþykkti framkvæmdastjórn Alþjóðagjaldeyrissjóðsins þriðju endurskoðun efnahagsáætlunar íslenskra stjórnvalda og sjóðsins. Endurskoðanirnar eru alls sjö. Með samþykkt framkvæmdastjórnarinnar varð fjórði áfangi lánaþyrngreiðslunnar til reiðu, að upphæð 105 milljónir SDR. Sú upphæð er jafnvirði 162 milljóna Bandaríkjadala eða tæplega 19 ma.kr. Við samþykkt stjórnar AGS er einnig gert ráð fyrir lánaþyrngreiðslu frá Norðurlöndum að fjárhæð 444 milljónir evra og Póllandi að fjárhæð 71 milljón Bandaríkjadala.

Október

Hinn 5. október var skýrsla eftirlitsnefndar um aðgerðir í þágu einstaklinga, heimila og fyrirtækja vegna banka- og gjaldeyrishrunsins kynnt í ríkisstjórn og fyrir formönnum stjórnarandstöðuflokka. Markmið laga um sértæka skulda-

aðlögun er að hraða endurreisn íslensks efnahagslífs og koma jafnvægi á skuldir heimila og fyrirtækja. Nefndin mat árangur af starfi fjármálafyrirtækjanna við skuldaaðlögun heimila og fyrirtækja og kom með ábendingar í skýrslunni um hvað mætti betur fara.

Hinn 14. október samþykkti Alþingi lög nr. 128/2010, um breytingu á lögum nr. 101/2010, um greiðsluaðlögun einstaklinga, vegna mikils álags á hið nýstofnaða embætti umboðsmanns skuldara. Var breytingunni ætlað að létta á stöðu skuldara með þeim hætti, að þeim aðilum sem lagt hefðu inn umsókn um greiðsluaðlögun til umboðsmanns skuldara yrði veittur frestur á greiðslum þegar við móttöku umsóknar, en ekki við samþykkt umsóknar.

Hinn 14. október undirrituðu fjármálaráðuneytið, slitastjórn Byrs sparisjóðs og stjórn Byrs hf. samkomulag um uppgjör og eignarhald Byrs hf. með yfirtöku slitastjórnar Byrs sparisjóðs. Hluttur ríkisins í Byr hf. verður 5,2%. Hluttur Byrs sparisjóðs, 94,8%, verður í vörslu og umsjón fjármálaráðuneytisins þar til að slitastjórnin kallar eftir honum, líklega innan tveggja ára. Með þessu er Byr hf. fullfjármagnað og uppfyllir eiginfjár- og lausafjárkvaðir Fjármálaeftirlitsins og Seðlabanka Íslands. Ríkissjóður veitir Byr hf. allt að 5 ma.kr. víkjandi lán á markaðskjörum til 10 ára, sem þó er ráðgert að greiða upp á 5 árum. Kröfu Byrs sparisjóðs á Byr hf. verður breytt í hlutafé.

Hinn 15. október veitti Fjármálaeftirlitið Arion banka hf. heimild til að eiga og fara með virkan eignarhlut í Valitor hf. Arion banki hf. óskaði eftir heimild til að auka virkan eignarhlut sinn í Valitor hf. óbeint í gegnum hlutdeild sína í Valitor Holding hf., sbr. 40. gr. laga um fjármálafyrirtæki. Fjármálaeftirlitið telur Arion banka hæfan til að eiga og fara með eignarhlutinn m.a. með tilliti til heilbrigðs og trausts rekstrar Valitor. Fjármálaeftirlitið veitti þann 12. október sl. Arion banka heimild til að fara með yfir 50% eignarhlut í Valitor.

Hinn 15. október gaf sjávarútvegsráðuneytið út 15 þúsund tonna aflaheimild til veiða á íslenskri sumargotssíld á fiskveiðiárinu 2010/2011.

Hinn 15. október kynnti nefnd um erlenda fjárfestingu þriðju skýrslu sína um lögmæti fjárfestingar Magma Energy Sweden í dótturfélögum HS Orku. Telur nefndin að ekki séu frekari ástæður til athugasemda vegna kaupanna og vísar þar til tveggja fyrri álita, þar sem meirihluti nefndarinnar taldi kaup Magma á HS Orku standast lög.

Hinn 18. október tilkynnti Fjármálaeftirlitið að það hefði hinn 1. október afturkallað starfsleyfi ALMC hf. (áður Straums-Burðaráss fjárfestingabanka) sem viðskiptabanka, þar sem fyrirtækið var tekið til slita skv. XII. kafla laga nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki, sbr. 6. tölul. 1. mgr. 9. gr. sömu laga.

Hinn 20. október samþykkti Alþingi lög nr. 129/2010, um breytingu á lögum um nauðungarsölu nr. 90/1991. Þar sem skammt var síðan umboðsmaður skuldara hafði tekið til starfa og nokkurn tíma myndi taka að leysa úr þeim málum sem þar biðu úrlausnar, var lögum um nauðungarsölu breytt og sá frestur sem gerðarþoli hefði til að óska eftir því við sýslumann að fresta í allt að þrjá mánuði töku ákvörðunar um framhald uppboðs á eign, lengdur til 31. mars 2011.

Hinn 21. október var ákveðið á fundi strandríkja að heildarafli úr norsk-íslenska síldarstofninum verði 988 þúsund tonn árið 2011. Heildarafli af kolmunna var ákveðinn 44 þúsund tonn. Er hluttur Íslands 143 þúsund tonn af síld og 6500 tonn af kolmunna.

Nóvember

Hinn 1. nóvember tilkynnti Seðlabankinn að endurskoðun á reglum um gjaldeyrismál nr. 370/2010 væri lokið. Taldi Seðlabankinn ekki þörf á breytingum og héldust gildandi reglur því óbreyttar.

Hinn 3. nóvember ákvað peningastefnunefnd Seðlabankans að lækka vexti bankans um 0,75 prósentur. Vextir á viðskiptareikningum innlánsstofnana lækkuðu í 4,0%, hámarksvextir á 28 daga innstæðubréfum í 5,25%, vextir á lánum gegn veði til sjö daga í 5,5% og daglánavextir í 7,0%.

Hinn 3. nóvember sendi Már Guðmundsson seðlabankastjóri frá sér sérstaka yfirlýsingu sem gefin var út í því skyni að útskýra stefnuramma og áform varðandi afnám gjaldeyrishaftanna. Í yfirlýsingunni fór seðlabankastjóri yfir stöðu haftanna og útskýrði hvaða skilyrði þyrftu að vera fyrir hendi svo að mögulegt yrði að afnema þau.

Hinn 3. nóvember hækkaði sjávarútvegsráðuneytið hámarksafla af íslenskrum sumargotssíld úr 15 þúsund tonnum í 40 þúsund tonn.

Hinn 14. nóvember lauk tveggja vikna heimsókn sendinefndar Alþjóðagjaldeyrissjóðsins til Íslands undir forystu Julie Kozack. Sendinefndin ræddi við íslensk stjórnvöld um fjórðu endurskoðun efnahagsáætlunar íslenskra stjórnvalda og Alþjóðagjaldeyrissjóðsins. Sendinefndin átti fundi með stjórnvöldum, þingmönnum, háskólasamfélaginu, fulltrúum einkageirans og aðilum vinnumarkaðarins.

Hinn 16. nóvember samþykkti Alþingi lög nr. 132/2010, um breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002, varðandi ákvæði um slitameðferð og gjaldprotaskipti hinna föllnu viðskiptabanka. Var breytingin gerð í kjölfar ábendinga af hálfu skilanefnda og slitastjórna hinna föllnu viðskiptabanka vegna dóma sem kveðnir voru upp af áfrýjunardómstóli í Frakklandi 4. nóvember 2010. Af dómunum mátti draga þá ályktun að fyrir hendi kynni að vera ákveðin réttaróvissa er lyti að upphafi slitameðferðar fjármálafyrirtækja eftir almennum reglum. Þar sem verulegir hagsmunir væru í húfi þótti nauðsynlegt að eyða öllum vafa um aðkomu dómstóla að slitameðferðinni og tryggja að enginn vafi gæti leikið á því að formskilyrðum tilskipunar 2001/24/EB, um endurskipulagningu og slit lánastofnana, væri fullnægt.

Hinn 19. nóvember gaf sjávarútvegsráðuneytið út loðnukvóta fyrir vetrarvertíð 23.11.2010 - 30.4.2011, alls 200 þúsund tonn.

Hinn 25. nóvember féll í Hæstarétti Íslands dómur nr. 274/2010 vegna laga um ábyrgðarmenn nr. 32/2009. Í málinu voru tveir ábyrgðarmenn krafðir um skuld sem héraðsdómur hafði létt af aðalskuldara með nauðasamningi til greiðsluáðlögunar. Hæstiréttur staðfesti dóm undirréttar um að réttur kröfuhafans á hendur sjálfskuldarábyrgðarmönnum skuldabréfsins nyti verndar 72. gr. stjórnarskrárinnar og að þau réttindi yrðu ekki skert án bóta með afturvirkri íþyngjandi löggjöf. Ákvæði laga um ábyrgðarmenn stæðist því ekki stjórnarskrá.

Hinn 30. nóvember samþykkti Alþingi lög nr. 135/2010, um breytingu á lögum um greiðsluáðlögun einstaklinga nr. 101/2010 og fleiri lögum, með það að markmiði að sniða ýmsa annmarka af lögum um greiðsluáðlögun, skýra ákvæði og tryggja virkni greiðsluáðlögunar og samræmda framkvæmd hennar.

Desember

Hinn 1. desember tilkynnti Framtakssjóður Íslands að athugun Samkeppniseftirlitsins og áreiðanleikakönnun vegna kaupa sjóðsins á eignarhaldsfélaginu Vestia af Landsbankanum væri lokið. Verðmat breyttist nokkuð í ferlinu og Landsbankinn heldur eftir meiru af eignum félagsins en gert var ráð fyrir við kaupin 20. ágúst. Því er kaupverðið 15,5 ma.kr. í stað þeirra 19,5 ma.kr. sem gert var ráð fyrir í ágúst.

Hinn 3. desember kynnti ríkisstjórnin samkomulag við lánastofnanir og lífeyrissjóði um aðgerðir vegna skulda- og greiðsluvanda heimilanna. Lántakendum í greiðsluvanda með yfirveðsettar eignir býðst að fá eftirstöðvar skulda færðar niður að 110% af verðmæti eignar. Upphafleg greiðslubyrði þarf þó að vera yfir 20% af tekjuskattstofni að viðbættum fjármagnstekjum. Lækkun veðskulda gæti orðið allt að 4 m.kr. hjá einstaklingi og 7 m.kr. hjá hjónum/sambýlisfólki eða einstæðum foreldrum. Mun ítarlegra mat á eignum og greiðslugetu þarf að koma til ef um meiri niðurfærslu er að ræða, að hámarki 15 m.kr. hjá einstaklingi og 30 m.kr. hjá hjónum/sambýlisfólki og einstæðum foreldrum. Breytingar voru jafnframt gerðar á sértækri skuldaáðlögun til að úrræði myndi nýtast fleiri heimilum. Rúmlega 2 ma.kr. yrði varið til að viðhalda sérstakri hækkun vaxtabóta sem var við lýði 2009-2010. Nýtt tímabundið úrræði yrði síðan mótað til að greiða niður vaxtakostnað vegna íbúðarhúsnæðis. Lánveitendur munu einnig kappkosta að ná til allra heimila sem eru í vanskilum og bjóða þeim viðhlitandi lausnir fyrir 1. maí 2011. Í tengslum við samkomulagið um skuldavandann lýsti ríkisstjórnin því yfir að dregið yrði úr tengingum milli bóta lífeyrissjóða og almannatrygginga og að frítekjumark ellilífeyrisþega yrði hækkað í áföngum á árunum 2013-2015.

Hinn 7. desember samþykkti Alþingi fjárukalög fyrir 2010. Áætlaðar tekjur ársins 2010 hækka um 16 ma.kr., einkum vegna meiri eignasölu, en áætluð gjöld lækka um 0,9 ma.kr., þar sem 24 ma.kr. hækkun vegna yfirtekinna bankaskulda vegur upp 24 ma.kr. lækkun vaxtagjalda.

Hinn 8. desember ákvað peningastefnunefnd Seðlabankans að lækka vexti bankans og þrengja vaxtagang Seðlabankans um 1 prósentu. Vextir á viðskiptareikningum innlánsstofnana lækkuðu um 0,5 prósentur í 3,5%. Hámarks-vextir á 28 daga innstæðubréfum og á lánum gegn veði til sjö daga lækkuðu um 1,0 prósentu í 4,25% og 4,5%. Þá lækkuðu daglánavextir um 1,5 prósentur í 5,5%. Í yfirlýsingu nefndarinnar kom fram að markmið breytinganna væri að draga úr sveiflum í skammtímavöxtum og færa einnar nætur vexti á markaði nær miðju vaxtagangsins.

Hinn 9. desember kynnti samninganefnd Íslands í Icesave-málinu niðurstöður viðræðna við samninganefndir Bretlands og Hollands og lagði fram drög að nýjum samningi. Í drögunum felast 2,64% meðalvextir til 2016 í stað 5,5% í fyrri samningi, sveigjanlegur endurgreiðslutími ef eftirstöðvar árið 2016 reynast hærri en vænst er og árlegt greiðsluhámark, 1,3% af landsframléiðslu eða 5% af tekjum ríkisins, hvort heldur er lægra. Hinn 15. desember lagði ríkisstjórnin fram frumvarp til laga um heimild til að samþykkja samninginn.

Hinn 15. desember samþykkti Alþingi lög nr. 141/2010, um breytingu á lögum um verðbréfavíðskipti, sem breikkar undanþágur frá yfirtökuskilyldu þegar fyrirtæki er sett á markað eða það setur fjármálagjörninga á markað.

Hinn 15. desember skrifuðu efnahags- og viðskiptaráðuneytið, Félag atvinnurekenda, fjármálaráðuneytið, Samtök atvinnulífsins, Samtök fjármálafyrirtækja og Viðskiptaráð Íslands undir samkomulag um áætlun um að flyta skuldauppgjöri lítilla og meðalstórra fyrirtækja við fjármálafyrirtæki. Tekur það til fyrirtækja þar sem áframhaldandi rekstur er að mati fjármálafyrirtækis líklegastur til að tryggja best hagsmuni kröfuhafa, starfsmanna og eigenda. Miðað verður við að heildarskuldsetning fyrirtækja að lokinni fjárhagslegri endurskipulagningu fari ekki fram úr endurmetnu eigna- eða rekstrarvirði þeirra, hvort sem er hærri, að viðbættu virði annarra trygginga fyrir skuldum viðkomandi fyrirtækis. Sett verða mánaðarleg markmið um fjölda afgreiddra tilboða fyrir tímabilið frá janúar til maí 2011. Ríkisvaldið mun greiða fyrir samkomulaginu með því að lengja greiðslufresti í opinberri innheimtu og auka heimildir til niðurfellingar opinberra krafna sem víst þykir að ekki innheimtist. Samkomulagið var kynnt undir nafninu "Beina brautin."

Hinn 16. desember samþykkti Alþingi fjárlög fyrir 2011. Tekjur eru áætlaðar 473 ma.kr., gjöld 510 ma.kr. og halli 37 ma.kr. Afgangur fyrir vaxtatekjur og -gjöld er áætlaður 15 ma.kr. Áætlað er að tekjur lækki um 1% frá auknum fjárlögum 2010 vegna minni söluhagnaðar og framsals tekjustofna til sveitarfélaga. Þó er talið að skatttekjur hækki um 3% þótt afsal tekna til sveitarfélaga vegna málefna fatlaðra valdi 2,4% lækkun. Útgjöld eiga að lækka um 9%, en þar af stafa 1,6% af flutningi málefna fatlaðra.

Hinn 16. desember staðfesti Eftirlitsstofnun EFTA áður útgefna bráðabirgðaniðurstöðu þess efnis að ákvæði laga nr. 125/2008, svonefndra neyðarlaga, stæðust kröfur EES-samningsins og önnur lagaleg skilyrði. Þar með voru talin ákvæði um forgang innstæðna umfram almennar kröfur og ráðstafanir íslenskra stjórnvalda á grundvelli laganna. Stofnunin taldi að ekki hefðu verið nein önnur úrræði sjáanleg en þau sem gripið var til og hefðu getað komið í veg fyrir algert hrun efnahagslífsins á Íslandi.

Hinn 16. desember tilkynnti Fjármálaeftirlitið að það hefði veitt fyrirtækinu T Plús hf. á Akureyri starfsleyfi sem verðbréfafyrirtæki samkvæmt 4. gr. laga nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki.

Hinn 17. desember ályktaði Alþingi að á vegum þess skuli fara fram sjálfstæð og óháð rannsókn á starfsemi Íbúðalánasjóðs á árunum 2004 til 2010.

Hinn 17. desember samþykkti Alþingi lög nr. 142/2010, um breytingu á lögum um gjaldþrotaskipti, sem miðuðu að því að gera þeim einstaklingum sem teknir hafa verið til gjaldþrotaskipta, en bera áfram ábyrgð á skuldum sem ekki hafa fengist greiddar við gjaldþrotaskiptin, auðveldara að koma fjármálum sínum á réttan kjöl. Fólust breytingarnar í því að stytta fyrningarfrest á þeim kröfum, eða þeim hluta þeirra, sem ekki fást greiddar við gjaldþrotaskipti, svo að fyrningartími allra krafna sem lýst er í þrotabú verði sá sami, án tillits til þess um hvers konar kröfu er að ræða, eða tvö ár.

Hinn 17. desember samþykkti Alþingi lög nr. 144/2010, um breytingu á lögum um stofnun sameignarfyrirtækis um Orkuveitu Reykjavíkur, sem takmarkar ábyrgð eigenda í kjölfar ákvörðunar Eftirlitsstofnunar EFTA um að ótakmörkuð eigendaábyrgð sé ekki í samræmi við ákvæði EES-samningsins um opinbera styrki.

Hinn 17. desember samþykkti Alþingi lög nr. 152/2010 um að sveitarfélögin í landinu taki við faglegrri og fjárhagslegri ábyrgð á framkvæmd þjónustu við fatlað fólk og að þessi ábyrgð flytjist frá ríki til sveitarfélaga 1. janúar 2011 gegn auknum útsvarstekjum.

Hinn 17. desember gaf sjávarútvegsráðherra út 147 þúsund tonna makrílkvóta til íslenskra skipa á árinu 2011 sem er 17 þúsund tonna hækkun frá fyrra ári.

Hinn 18. desember samþykkti Alþingi lög nr. 150/2010, um hækkunir á eftirlitsgjöldum fjármálastofnana til Fjármálaeftirlitsins um sem nemur 40% milli 2010 og 2011.

Hinn 18. desember samþykkti Alþingi lög nr. 151/2010, um breytingu á lögum um vexti og verðtryggingu, lögum um aðgerðir í þágu einstaklinga, heimila og fyrirtækja vegna banka- og gjaldeyrishrunsins og lögum um umboðsmann skuldara. Með lagabreytingunni var stefnt að því að draga úr þeirri óvissu sem skapaðist í kjölfar dóma Hæstaréttar Íslands um gengistryggð lán, varðandi lögmæti fjölda samninga á víðtæku sviði skammtíma- og langtímafjármögnunar, í þeim tilgangi að stuðla að því að sambærileg mál fengju sambærilega niðurstöðu, auk þess að tryggja réttaröryggi við uppgjör lána með óskuldbindandi gengisviðmiðun.

Hinn 18. desember samþykkti Alþingi lög nr. 153/2010, um breytingu á lögum um atvinnuleysistryggingar. Bótaréttur þeirra sem misstu vinnu eftir lok apríl 2008 var lengdur úr þremur árum í fjögur og heimild til að greiða bætur í hlutfalli við lækkað starfshlutfall framlengd um sex mánuði til 30. júní 2011. Bætur eru þó aðeins greiddar ef skerðing starfshlutfalls er a.m.k. 30%. Skerðingarmörk voru áður 20%.

Hinn 18. desember samþykkti Alþingi lög nr. 155/2010, um sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki, 0,041% af stofni sem nemur heildarskuldum.

Hinn 18. desember samþykkti Alþingi lög nr. 156/2010, sem breyta álagningu vörugjalds af innfluttum ökutækjum, bifreiðagjalds og olíugjalds, þannig að álagning eykst með kolefnislosun.

Hinn 18. desember samþykkti Alþingi lög nr. 163/2010, um breytingar á lögum um virðisaukaskatt, sem auðvelda skattayfirvöldum eftirlit og framfylgni, skerpa ákvæði um frádrátt vegna útfluttrar, rafrænnar þjónustu, m.a. þjónustu gagnavera, afnema endurgreiðslur vegna húshitunar en framlengja heimildir til sérstakra endurgreiðslna vegna hópferðabifreiða og vinnu við íbúðabyggingar til ársloka 2011.

Hinn 18. desember samþykkti Alþingi lög nr. 164/2010 um ráðstafanir í ríkisfjármálum. Helstu atriði laganna eru i) hækkun á fjármagnstekjuskatti úr 18% í 20%, ii) hækkun á tekjuskatti fyrirtækja úr 18% í 20%, iii) hækkun á auðlegðarskatti úr 1,25% í 1,5% ásamt lækkingu skattleysismarka um 16,7%, iv) hækkun erfðafjárskatts úr 5% í 10%, v) hækkun tóbaksgjalds um 7% auk sérstakrar en takmarkaðrar gjaldtöku af tóbaki í fríhöfn við komu, vi) 50% hækkun kolefnisgjalds með því að hækka viðmiðanir úr 50% í 75% af verði losunarheimilda á uppboðum ESB, vii) rýmkun heildarheimilda til að taka út séreignarsparnað fyrir 1. apríl 2011 úr 2,5 m.kr. í 5 m.kr. á mann. Alls er gert ráð fyrir að breytingarnar skili ríkissjóði 11 ma.kr. á árinu 2011.

Hinn 18. desember samþykkti Alþingi lög nr. 165/2010 um breytingar á ýmsum skattalögum. Helstar voru i) flutningur útsvarstekna til sveitarfélaga vegna flutnings á málefnum fatlaðra, ii) heimild til fyrirtækja til að dreifa skattstofni vegna eftirgefina skulda á árin 2010-2014 og greiða það sem þá stendur út af á fimm árum, iii) rýmkun á heimildum til að fresta eða fella niður skattaskuldir rekstraraðila, iv) niðurfelling á hlutabréfaafslætti af tekjuskatti einstaklinga í ljósi athugasemda frá EFTA samhliða auknum frádráttarheimildum til nýsköpunarfyrirtækja, v) breytingar á lagamma um skattarannsóknir til að flýta fyrir afgreiðslu mála.

Hinn 22. desember samþykkti Alþingi lög nr. 141/2010, um breytingu á lögum um verðbréfavíðskipti nr. 108/2007, varðandi tilboðsskyldu vegna yfirráða í félagi við skráningu þess í kauphöll. Var breytingin gerð vegna athugasemda um að ákvæði laganna fyrir breytinguna væri til þess fallið að skaða verðbréfamarkaðinn og að veruleg hætta væri á því að félög tækju hlutabréf sín úr víðskiptum hér á landi.

Hinn 22. desember birti fjármálaráðuneytið skattahlutföll í staðgreiðslu á árinu 2011. Meðalútsvarshlutfall sveitarfélaga verður 14,41%, 66 af 76 sveitarfélögum leggja á hámarksútsvar og tvö sveitarfélög leggja á lágmarksútsvar.

Staðgreiðsluhlutfall tekjuskatts og útsvars verður í þremur þrepum; 37,31%, 40,21% og 46,21%. Mánaðarleg tekjuviðmiðunarmörk þrepa verða 209.400 kr. í fyrsta þrepi, 471.150 kr. í öðru þrepi og 680.550 kr. í þriðja þrepi. Persónuafsláttur hvers einstaklings verður óbreyttur eða 44.205 kr. á mánuði og skattleysismörk 123.417 kr. að teknu tilliti til 4% lögbundinnar iðgjaldsgreiðslu launþega í lífeyrissjóð. Lágmarks- og hámarkshlutfall útsvars hjá sveitarfélögum hækka um 1,20% vegna flutnings málefna fatlaðra til sveitarfélaga og tekjuskattshlutföll ríkisins lækka á móti í hverju þrepi um samsvarandi hlutfall. Skattleysismörk og mörk milli skattþrepa hækka í hlutfalli við tólf mánaða hækkun launavísitölu, nú um 4,7%.

Hinn 30. desember tilkynnti Seðlabanki Íslands að hann hefði lokið samningum um skuldir fimm sparisjóða sem uppfylltu ekki skilyrði um lágmark eigin fjár í kjölfar bankahrunsins. Þeir sparisjóðir sem um ræðir eru: Sparisjóður Bolungarvíkur, Sparisjóður Norðfjarðar, Sparisjóður Svarfdæla, Sparisjóður Vestmannaeyja og Sparisjóður Þórshafnar og nágrennis. Auk þess hafa Sparisjóður Suður-Þingeyinga og Sparisjóður Höfðhverfinga greitt skuldir sínar við Seðlabankann. Við endurskipulagninguna eignaðist Seðlabankinn stóran hluta stofnfjár í sparisjóðunum en stofnfjárhlutirnir hafa verið framseldir til Bankasýslu ríkisins sem fer með eignarhaldið fyrir hönd ríkisins.

Undir lok ársins keypti Seðlabankinn gjaldeyri sem nam um 24,6 ma.kr. (jafnvirði 160 milljóna evra). Einnig samdi hann um framvirk gjaldeyrisviðskipti sem námu um 47,9 ma.kr. (jafnvirði 312 milljóna evra). Í heild munu þessi viðskipti auka gjaldeyrisforða Seðlabankans á samningstímanum um 72,5 ma.kr. (jafnvirði 472 milljóna evra). Aðgerðirnar fólu í sér að misvægi milli erlendra eigna og skulda í efnahagsreikningum ýmissa innlendra fjármálafyrirtækja var leiðrétt. Auk þess stuðla þær að auknum stöðugleika fjármálakerfisins og auka þann hluta gjaldeyrisforðans sem er ekki fenginn að láni.